

LÀM QUEN VỚI MÔI TRƯỜNG

PHẦN 2

Nội dung bài học

- Giới thiệu về cơ sở dữ liệu quan hệ và MySQL
- Hướng dẫn sử dụng PHP với MySQL
- Giới thiệu về mô hình MVC

1. Giới thiệu về cơ sở dữ liệu quan hệ và MySQL

Trong phần này có các nội dung:

- 1.1. Giới thiệu về cơ sở dữ liệu quan hệ
- 1.2. Các kiểu dữ liệu thông dụng trong MySQL
- 1.3. Các câu lệnh dùng để thao tác dữ liệu trong SQL
- 1.4. Giới thiệu MySQL
- 1.5. Sử dụng phpMyAdmin

1.1. Giới thiệu về cơ sở dữ liệu quan hệ

Tổ chức các bảng trong cơ sở dữ liệu:

- Hệ cơ sở dữ liệu quan hệ bao gồm các bảng. Bảng chứa dòng (bản ghi) và cột (trường)
- Cột biểu thị thuộc tính của thực thể
- Dòng chứa tập hợp các dữ liệu của thực thể
- Giao điểm giữa dòng và cột thường được gọi là ô
- Khóa chính dùng để phân biệt các dòng trong bảng
- Khóa ngoại dùng để liên kết giữa các bảng

Giới thiệu về cơ sở dữ liệu quan hệ

Quan hệ giữa hai bảng trong cơ sở dữ liệu:

- Bảng trong cơ sở dữ liệu quan hệ được liên kết với nhau qua các cột
- Khi xác định khóa ngoại, muốn thêm dòng cho bảng có khóa ngoại, bạn phải định giá trị của cột đó từ một khóa chính trong bảng liên kết
- Một bảng có thể có quan hệ một - một và quan hệ nhiều - nhiều với bảng khác

1.2. Các kiểu dữ liệu thông dụng trong MySQL

Một số kiểu dữ liệu thông dụng:

- Char: chuỗi ký tự có độ dài cố định trong bộ ký tự ASCII
- Varchar: chuỗi ký tự có độ dài thay đổi trong bộ ký tự ASCII
- Int: giá trị nguyên nhiều kích cỡ
- Decimal: giá trị thập phân, chứa dấu phẩy động để ngăn cách phần nguyên và phần thập phân
- Date, Time: ngày, giờ

Các kiểu dữ liệu thông dụng trong MySQL

Ngoài ra còn có:

- Null: giá trị không xác định
- Giá trị mặc định (default): giá trị này được thay thế khi một hàng được thêm vào nhưng không được xác định giá trị
- Cột tự tăng: giá trị của nó là số tự động tăng khi một dòng được thêm vào bảng

1.3. Các câu lệnh thao tác dữ liệu trong SQL

Chọn dữ liệu từ một bảng:

- Để xác định cột, sử dụng mệnh đề SELECT
- Để xác định bảng muốn truy xuất dữ liệu, sử dụng mệnh đề FROM
- Để xác định dòng, sử dụng mệnh đề WHERE
- Để xác định kiểu sắp kết quả, sử dụng mệnh đề ORDER BY

Các câu lệnh thao tác dữ liệu trong SQL

Chọn dữ liệu từ nhiều bảng:

- Sử dụng mệnh đề JOIN để liên kết các bảng với nhau
- INNER JOIN: các dòng chỉ được trả về trong tập kết quả nếu khóa của dòng ở bảng thứ nhất bằng (khớp) với khóa của dòng ở bảng thứ hai
- OUTER JOIN: trả về các dòng từ một bảng trong liên nối ngay cả khi bảng kia không có dòng phù hợp
- LEFT/RIGHT OUTER JOIN: dữ liệu của tất cả các dòng trong bảng bên trái/phải được trả về bảng kết quả, song chỉ những dữ liệu của dòng phù hợp trong bảng còn lại được thêm vào

Các câu lệnh thao tác dữ liệu trong SQL

■ Thêm dữ liệu:

- Cú pháp:

INSERT INTO <Tên bảng> [<Danh sách cột>]

VALUES (<Danh sách giá trị tương ứng với cột>)

- Ví dụ: INSERT INTO products (categoryID, productCode, productName, listPrice) VALUES (1, 'tele', 'Fender', 599.00)

■ Sửa dữ liệu:

- Cú pháp: UPDATE <Tên bảng>
SET <Danh sách biểu thức>
WHERE <Các điều kiện>

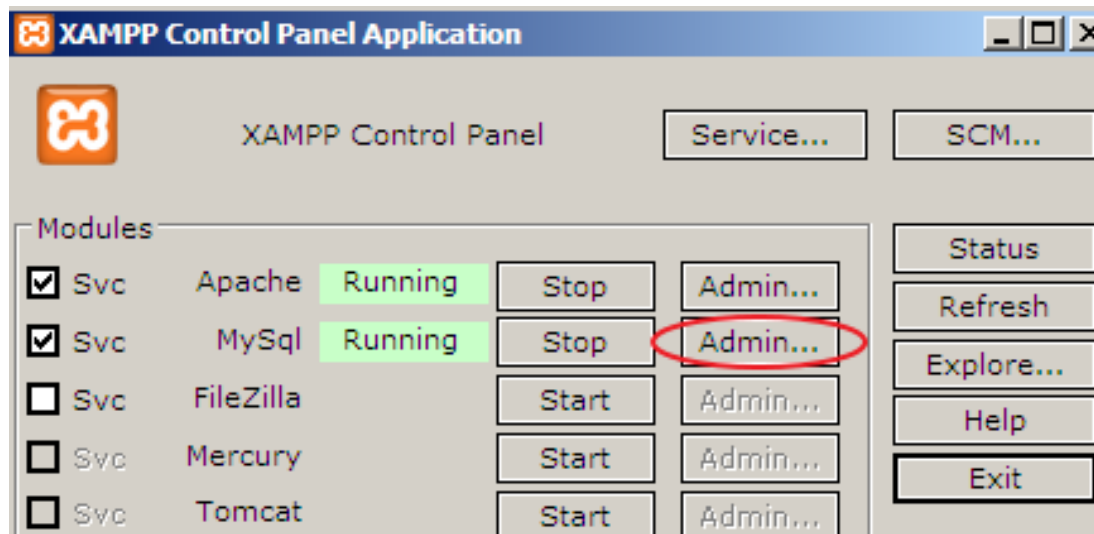
- Ví dụ: UPDATE products SET listPrice=610 WHERE productName='Fender'

1.4. Giới thiệu MySQL

- MySQL là một hệ quản trị cơ sở dữ liệu mã nguồn mở
- MySQL được cung cấp trong gói phần mềm XAMPP hoặc có thể cài riêng biệt
- Ưu điểm:
 - Rẻ: Hầu hết các tính năng của MySQL được cung cấp miễn phí, các tính năng khác tương đối rẻ so với các sản phẩm cùng dòng
 - Nhanh: MySQL là một trong những cơ sở dữ liệu nhanh nhất hiện nay
 - Dễ dùng: So với các hệ quản trị cơ sở dữ liệu khác, MySQL dễ cài đặt và sử dụng
 - Linh động: MySQL chạy trên hầu hết các hệ điều hành hiện đại như Windows, Unix, Solaris và OS/2

1.5. Sử dụng phpMyAdmin

- phpMyAdmin là ứng dụng quản trị hệ cơ sở dữ liệu MySQL
- Khởi động phpMyAdmin:
 - Khởi động XAMPP
 - Nhấn nút Admin của dòng MySQL

Sử dụng phpMyAdmin

- Giao diện của phpMyAdmin:

The screenshot displays the phpMyAdmin web interface for a 'localhost' connection. The interface is divided into several sections:

- Left Sidebar:** Contains the 'phpMyAdmin' logo and a list of databases: 'cdcol', 'information_schema', 'mysql', 'performance_schema', 'phpmyadmin', 'test', and 'webauth'. A red box highlights this list, with a callout bubble stating: "Danh sách các cơ sở dữ liệu hiện tại".
- Top Navigation Bar:** Features tabs for 'Databases', 'SQL', 'Status', 'Processes', 'Privileges', 'Export', 'Import', and a 'More' dropdown. A red box highlights these tabs, with a callout bubble stating: "Các tab chức năng của phpMyAdmin".
- Main Content Area:**
 - General Settings:** Shows 'MySQL connection collation' set to 'utf8_general_ci'.
 - Appearance Settings:** Includes a 'Language' dropdown set to 'English', a 'Theme / Style' dropdown set to 'pmahomme', and a 'Font size' dropdown set to '82%'. A red box highlights this section, with a callout bubble stating: "Thiết lập ngôn ngữ, giao diện cho phpMyAdmin". Below these settings is a 'More settings' link.
 - MySQL Information:** Lists server details: 'Server: localhost via TCP/IP', 'Server version: 5.5.16', 'Protocol version: 10', 'User: root@localhost', and 'MySQL charset: UTF-8 Unicode (utf8)'.
 - Web server Information:** Lists server details: 'Apache/2.2.21 (Win32) mod_ssl/2.2.21 OpenSSL/1.0.0e PHP/5.3.8 mod_perl/2.0.4 Perl/v5.10.1', 'MySQL client version: mysqlnd 5.0.8-dev - 20102224 - \$Revision: 310735 \$', and 'PHP extension: mysql'.

A red box at the bottom right of the main content area, with a callout bubble stating: "Các thông tin về server, tài khoản, ...".

Sử dụng phpMyAdmin

- Thực thi các câu truy vấn:

The screenshot shows the phpMyAdmin interface with the 'SQL' tab selected. The interface includes a top navigation bar with tabs: Databases, SQL, Status, Processes, Privileges, Export, Import, and More. Below the navigation bar is a section titled 'Run SQL query/queries on' followed by a large text area for writing SQL queries. At the bottom, there are options to bookmark the query, a 'Clear' button, and a 'Go' button to execute the query. Three red callouts provide instructions: 'Bước 1: Nhấn chọn tab SQL' (Step 1: Click the SQL tab), 'Bước 2: Viết các câu truy vấn SQL vào đây' (Step 2: Write the SQL queries here), and 'Bước 3: Nhấn nút này để thực thi câu truy vấn' (Step 3: Press this button to execute the query).

Run SQL query/queries on

Bước 1: Nhấn chọn tab SQL

Bước 2: Viết các câu truy vấn SQL vào đây

Clear

Bookmark this SQL query:

☐ Let every user access this bookmark
☐ Replace existing bookmark of same name

[Delimiter] ☒ Show this query here again

Bước 3: Nhấn nút này để thực thi câu truy vấn

Go

Sử dụng phpMyAdmin

- Import file chứa các câu truy vấn SQL:

The screenshot shows the phpMyAdmin interface with the 'Import' tab selected. The main heading is 'Importing into the current server'. Below this, the 'File to Import:' section contains a text area for the file path, a 'Choose File' button, and a 'Character set of the file:' dropdown set to 'utf-8'. The 'Format:' section has a dropdown menu set to 'SQL' and a 'Go' button. Four red callouts with Vietnamese text provide instructions: Step 1 points to the 'Import' tab; Step 2 points to the 'Choose File' button; Step 3 points to the 'Format' dropdown; and Step 4 points to the 'Go' button.

Importing into the current server

File to Import:

File may be compressed (gzip, bzip2, zip, tar, none). A compressed file's name must end with the appropriate extension. Example: .sql.zip

Browse your computer: No file chosen (Max: 8,192KiB)

Character set of the file:

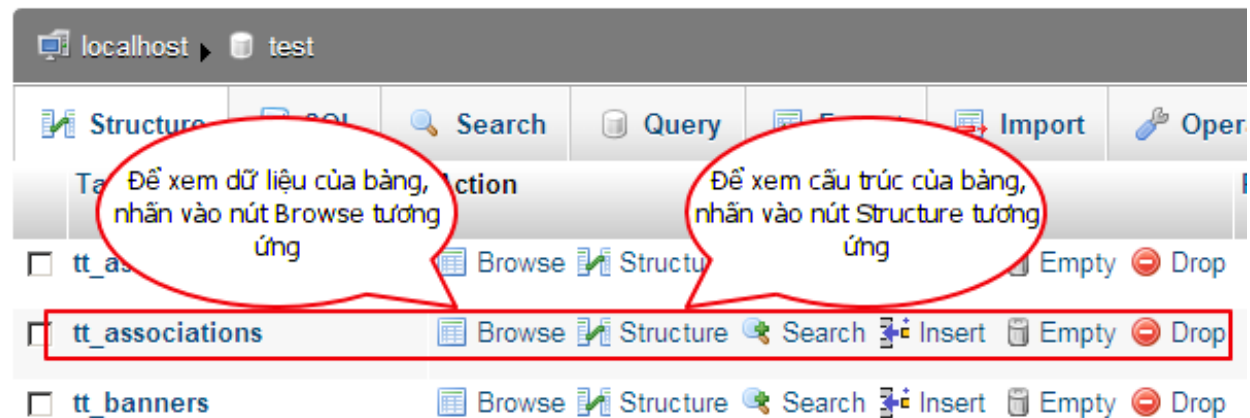
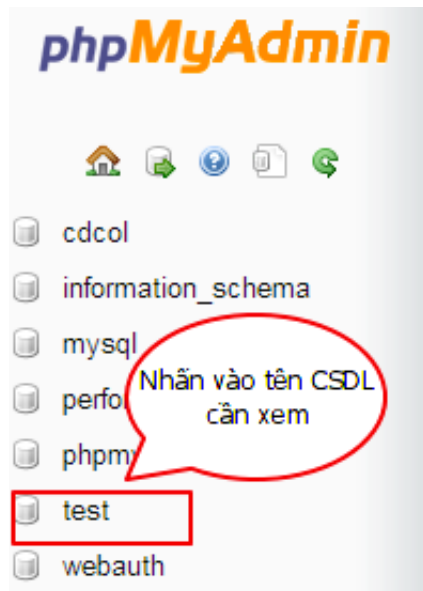
Format:

Callouts:

- Bước 1: Nhấn chọn tab Import
- Bước 2: Nhấn vào đây và chọn đường dẫn tới file cần import
- Bước 3: Chọn format là SQL nếu muốn import câu truy vấn từ file SQL
- Bước 4: Nhấn nút này để bắt đầu import

Sử dụng phpMyAdmin

- Xem dữ liệu và cấu trúc bảng:

2. Hướng dẫn sử dụng PHP với MySQL

Trong phần này có các nội dung:

2.1. Sử dụng PHP để làm việc với MySQL

2.2. Lấy dữ liệu từ tập kết quả

2.1. Sử dụng PHP để làm việc với MySQL

- Làm việc với MySQL: sử dụng đối tượng PDO (PHP Data Objects)
- Kết nối tới MySQL:
 - Tạo DSN (Data Source Name) xác định tên máy chủ và tên cơ sở dữ liệu: `mysql:host=host_address;dbname=database_name`
 - Tạo đối tượng PDO với ba đối số: DSN, tên tài khoản quản trị cơ sở dữ liệu và mật khẩu: `new PDO($dsn, $username, $password)`

```
$dsn = 'mysql:host=localhost;dbname=QLSV';
```

```
$username = 'root';
```

```
$password = '';
```

- `$db = new PDO($dsn, $username, $password);` //tạo đối tượng PDO \$db

Sử dụng PHP để làm việc với MySQL

- Thực thi câu lệnh SELECT và lưu kết quả vào một biến:
 - Sử dụng phương thức query của đối tượng PDO:

Phương thức	Mô tả
<code>query(\$select_statement)</code>	Thực thi câu lệnh SELECT và trả về đối tượng PDOStatement chứa tập kết quả. Nếu không có tập kết quả nào được trả về, phương thức này trả về giá trị FALSE.

- Ví dụ:

```
$query = 'SELECT * FROM products';  
$products = $db->query($query); // $products chứa tập kết quả
```

Sử dụng PHP để làm việc với MySQL

- Thực thi câu lệnh INSERT, UPDATE, DELETE:
 - Sử dụng phương thức exec của đối tượng PDO:

Phương thức	Chú thích
<code>exec(\$sql_statement)</code>	Thực thi một câu lệnh SQL cụ thể và trả về số hàng bị thay đổi. Nếu không có bản ghi nào bị ảnh hưởng, hàm trả về 0.

- Ví dụ:

```
//Hướng dẫn thực thi câu lệnh INSERT
$id = 1;
$name = 'Fender Stratocaster';
$query = "INSERT INTO products(ID,productName)
VALUES
($id, '$name')";
$insert_count = $db->exec($query); //lưu số bản ghi insert vào biến
```

Sử dụng PHP để làm việc với MySQL

- Xử lý ngoại lệ với try catch:
 - Ngoại lệ là đối tượng chứa thông tin về lỗi xảy ra. Một số câu lệnh PHP sẽ vứt ra ngoại lệ khi chúng gặp lỗi. Nếu một ngoại lệ không được xử lý thì ứng dụng PHP sẽ kết thúc ngay
 - Để xử lý ngoại lệ ta dùng cấu trúc try catch với cú pháp:
- Cú pháp:

```
try {  
    //câu lệnh có thể vứt ra ngoại lệ  
}  
catch (Exception $e) {  
    $error = $e->getMessage(); //Biến $error dùng để xem thông báo lỗi  
}
```

2.2. Lấy dữ liệu từ tập kết quả

- Làm việc với mảng:
 - Khởi tạo mảng: `$Mang = array(<Số phần tử>);`
 - Gán giá trị cho một phần tử của mảng:
 - Kiểu chỉ mục: `$Mang[<số thứ tự phần tử>] = <giá trị>`
 - Kiểu chuỗi: `$Mang[<chuỗi tên phần tử>] = <giá trị>`
 - Lấy giá trị của một phần tử của mảng:
 - Kiểu chỉ mục: `$Bien = $Mang[<số thứ tự phần tử>]`
 - Kiểu chuỗi: `$Bien = $Mang[<chuỗi tên phần tử>]`

Lấy dữ liệu từ tập kết quả

- Lấy dữ liệu từ hàng đầu tiên của tập kết quả:
 - Sử dụng hàm fetch để lấy dữ liệu hàng đầu tiên của tập kết quả, sau đó dùng một biến để lưu dữ liệu trả về
 - Cú pháp: `$Bien = $KetQua->fetch();`
- Lấy dữ liệu từ tất cả các hàng trong tập kết quả:
 - Sử dụng cấu trúc vòng lặp foreach để lấy dữ liệu từ từng hàng của tập kết quả
 - Dữ liệu từ từng hàng của tập kết quả được lưu vào một biến (cấu trúc fetch được tự động sử dụng)
 - Cú pháp: `foreach ($KetQua as $Bien)`

```
{  
    //Lấy dữ liệu từ biến mảng $Bien  
}
```

3. Hướng dẫn sử dụng mô hình MVC

Trong phần này có các nội dung:

3.1. Giới thiệu về mô hình MVC

3.2. Hướng dẫn viết hàm

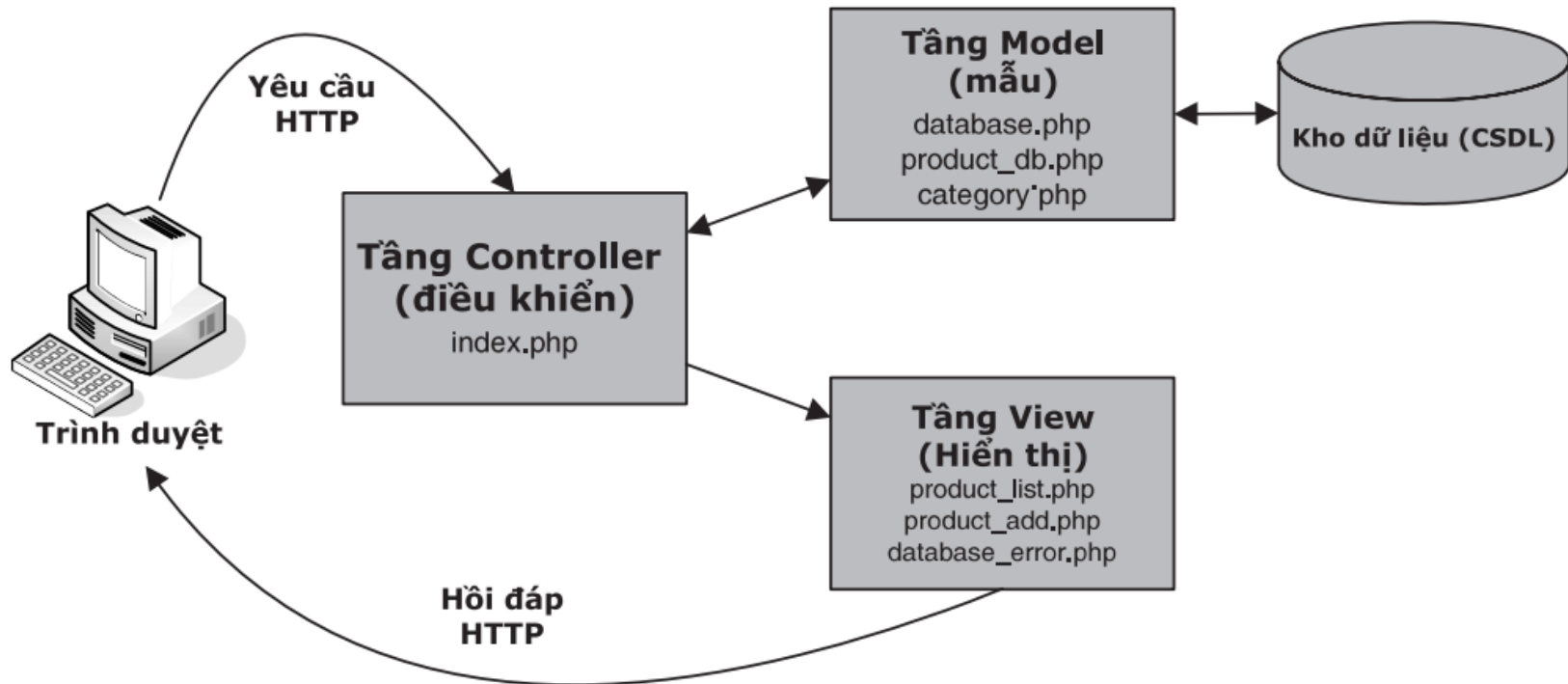
3.3. Hướng dẫn chuyển hướng yêu cầu

3.1. Giới thiệu về mô hình MVC

- Mô hình MVC (Model-View-Controller) gồm ba tầng:
 - Tầng Model: chứa các file PHP biểu thị dữ liệu của ứng dụng
 - Tầng View: chứa các file HTML và PHP biểu thị giao diện người dùng của ứng dụng
 - Tầng Controller: chứa các file PHP nhận yêu cầu từ người dùng, lấy dữ liệu thích hợp từ tầng Model và trả về tầng View tương ứng cho người dùng
- Mô hình MVC giúp chúng ta dễ dàng viết mã và bảo trì ứng dụng

Giới thiệu về mô hình MVC

- Minh họa mô hình MVC:

3.2. Hướng dẫn viết hàm

- Trước khi viết mã sử dụng mô hình MVC cần học cách viết hàm tùy chỉnh

- Cú pháp viết hàm:

```
function <tên hàm> (<danh sách tham số>)  
{  
    //các câu lệnh được thực thi trong thân hàm  
    return <giá trị trả về>  
}
```

- Để trả về dữ liệu, bạn sử dụng câu lệnh return ở cuối thân hàm

- Cú pháp gọi hàm:

```
$Bien = <tên hàm>(<danh sách tham số>);
```

3.3. Hướng dẫn chuyển hướng yêu cầu

- Để chuyển tiếp yêu cầu:
 - Từ một trang PHP này sang một trang PHP khác: sử dụng hàm include
 - Sang một URL khác: sử dụng hàm header
- Cú pháp hàm header:
 header('Location:<URL cần chuyển tới>')
- Ví dụ:
 header('Location:'); //thư mục hiện tại
 header('Location:..'); //lên thư mục cha
 header('Location:./admin'); //xuống thư mục con có tên admin
 header('Location:error.php'); //tới trang error.php
 header('Location:http://www.murach.com'); //tới địa chỉ
 http://www.murach.com

Tổng kết bài học

- Cơ sở dữ liệu quan hệ gồm các bảng chứa dữ liệu liên kết với nhau bằng khóa ngoại, mỗi bảng có các dòng và cột
- Khóa chính dùng để phân biệt các dòng trong bảng với nhau
- Để làm việc với dữ liệu trong cơ sở dữ liệu, bạn có thể sử dụng SQL (Ngôn ngữ truy vấn có cấu trúc)
- Sử dụng phần mềm phpMyAdmin để quản trị cơ sở dữ liệu MySQL. Phần mềm này sẵn có trong gói XAMPP

Tổng kết bài học

- Để thực thi lệnh SELECT: sử dụng phương thức query
- Để thực thi lệnh INSERT, UPDATE, DELETE: sử dụng phương thức exec
- Để xử lý ngoại lệ: sử dụng câu lệnh try/catch
- Để lấy dữ liệu từ mảng kết quả: gọi phương thức fetch rồi truy cập tới phần tử của mảng bằng chỉ mục kiểu số hoặc chuỗi
- Để lấy dữ liệu cho mỗi bản ghi trong tập kết quả: sử dụng câu lệnh foreach duyệt từng dòng, lệnh fetch sẽ tự động được gọi để lấy ra dữ liệu cho mỗi hàng

Tổng kết bài học

- Mô hình MVC (Model-View-Controller) được ứng dụng nhiều trong thực tế để cấu trúc các ứng dụng web cần những xử lý phức tạp
 - Tầng model trong mô hình MVC chứa các file PHP biểu thị cho dữ liệu của ứng dụng.
 - Tầng view chứa các file HTML và PHP biểu thị giao diện người dùng
 - Tầng controller trong mô hình MVC chứa các file PHP xử lý yêu cầu từ người dùng, lấy các dữ liệu thích hợp từ tầng model và trả về tầng view thích hợp
- Để chuyển tiếp yêu cầu:
 - Từ một trang PHP này sang một trang PHP khác: sử dụng hàm include
 - Sang một URL khác: sử dụng hàm header

XIN CẢM ƠN!